

LIETUVOS HERALDIKOS KOMISIJA

S. Daukanto a. 3, LT-01122 Vilnius, tel.: +370 5 2097068, +370 5 2097109,
el. p. heraldika@prezidentas.lt, svetainės adresas: www.lrp.lt.

Etninės kultūros globos tarybos pirmininkei
Daliai Urbanavičienei
Gedimino pr. 60, Vilnius
LT-01110

2024-10-10 Nr. 2D-3471

DĖL MAŽOSIOS LIETUVOS HERALDIKOS KOMPLEKTO KOPIJOS

Siunčiame Jums Mažosios Lietuvos heraldikos komplekto kopiją.

PRIDEDAMA. Heraldikos komplekto kopija.

Vyriausioji specialistė heraldikos klausimais

Neringa Dambrauskaitė-Martinkėnė

Neringa Dambrauskaitė-Martinkėnė, tel. +370 5 2097109,
el. p. neringa.dambrauskaite@prezidentas.lt
2024-10-10

Mažosios Lietuvos herbo ir jo kūrimo aprašymas

2024 m. liepos 5 d., Vilnius

Mažoji Lietuva yra vienas iš penkių Lietuvos etnografinių regionų, plytintis šalies vakaruose, Nemuno žemupyje. Regionas apima Kuršių Neriją, Šilutės ir Klaipėdos rajonus, pietinę Tauragės apskrities dalį. Mažoji Lietuva – turtingas savo istorija ir paveldu regionas, kuris pirmiausia asocijuojasi su raštijos vertybių, gausia ir turtinga knygų leidyba, tautiškumo, lietuviybės puoselėjimu, savita ir unikalia kultūra, susijęs su knygnešystės fenomenu. Pažymėtina, kad dabartinėje Lietuvos teritorijoje yra tik mažesnioji buvusios istorinės Mažosios Lietuvos dalis. Didžioji istorinio regiono dalis plyti dabartinėje Karaliaučiaus srityje ir nedidelė dalis priklauso Lenkijai.

Mažoji Lietuva istorinio herbo neturėjo. Dėl to etnografiniam regionui buvo kuriamas naujas herbas. Mažosios Lietuvos atstovai su Lietuvos heraldikos komisija (toliau – Komisija) dėl Mažosios Lietuvos heraldikos kūrimo pradėjo bendrauti dar 2017 m.

pabaigoje. Mažosios Lietuvos atstovai savo herbe norėjo matyti toteminį gyvūną – briedį. Komisija pasisakė, kad Mažosios Lietuvos herbe būtų vaizduojamas simbolis(-iai), kuris(ie)

galėtų charakteringiau atspindėti Mažosios Lietuvos reikšmingą indėlį į Lietuvos istoriją ir valstybingumą, lietuviškosios raštijos bei kultūros raidą. Mažosios Lietuvos atstovams buvo siūlyta rinktis simbolius, atspindinčius lietuviškąją raštiją, jūrinę tradiciją, fantastinę būtybę, kurios viena dalis galbūt galėtų būti briedis, ir kt. simbolius, briedžius vaizduoti skydininkų pozicijoje. Mažosios Lietuvos herbo kūrimo procesas, užtrukęs beveik septynerius metus, buvo komplikuočiausias šiuolaikinės Lietuvos heraldikos kūrimo istorijoje ir sulaukęs gana plataus atgarsio viešojoje erdvėje. Ilgo laikotarpio bėgyje pasikeitė ir dailininkas (iš pradžių buvo Jūratė Bizauskienė). Palikdami galimybę istorikams ateityje narplioti šio herbo kūrimo peripetijas, šiuo atveju susikoncentruosime į baigiamąjį konstruktyvų herbo kūrimo etapą,

suintensyvėjusį 2023 m. pabaigoje. Mažosios Lietuvos herbo kūrimo darbo ėmėsi dailininkas Arvydas Každailis. Tuo metu dailininkas pateikė originalių didžiojo herbo variantų, kuriuose herbo puošyboje buvo vaizduojama: švyturys, jūros bangos, žvaigždės, atversta knyga su saule, kuršis karys, jauna baltų moteris ir kt. Beveik visuose herbiniuose skyduose vaizduotas briedis arba jo fragmentas. Greitai buvo nuspręsta, kad herbe būtų geriausiai vaizduoti visą briedį, laikantį ietį – valdžios ir pasirengimo ginti savo žemę simbolį. Komisija atkreipė dėmesį, kad etnografiniams regionams yra kuriami du herbai: didysis ir mažasis. Šiuo atveju iš didžiojo herbo nuėmus puošybos elementus, mažajame herbe neatsispindėtų ankstesnis Komisijos ir Mažosios Lietuvos atstovų susitarimas, t. y. herbiniame skyde vaizduoti dvi figūras – briedį ir raštijos, kultūros ar jūrinės tradicijos simbolį. Atsižvelgdamas į tai dailininkas pasiūlė herbe vaizduoti senovinį švyturį, tačiau ši idėja nepasiteisino. Taip pat buvo pasiūlyta skydo galvą atskirti bangų linija, kuri simbolizuotų jūrą, progresą, veržlumą. Nors Komisija pažymėjo, kad toks motyvas labai gražiai atrodo herbe, tačiau šis eskizas neatitiko principinio susitarimo – suderinti briedžio

simboliką su lietuviškos raštijos, kultūros motyvais. Tarp daugelio dailininko pateiktų herbo eskizų buvo pasiūlyta derinti briedį su atversta knyga ir saule. Vis dėlto Mažosios Lietuvos atstovų nuomone, knyga kartais gali būti siejama ir su Mažosios Lietuvos dalimi, likusia Karaliaučiaus srityje, o herbas kuriamas Lietuvos etnografiniam regionui. Diskusijų metu taip pat pažymėta, kad švyturio negalėtų turėti joks kitas etnografinis regionas, tik Mažoji Lietuva. Dėl to galiausiai bendru Mažosios Lietuvos atstovų ir Komisijos sutarimu pradėti kurti herbo variantai su briedžiu, herbino skydo galvoje vaizduojant švyturį. Švyturys – iš krašto sklidusios kultūros šviesos, lietuviybės simbolis. Be to, šeši iš septynių Lietuvoje esančių švyturių yra būtent Mažosios Lietuvos etnografinio regiono teritorijoje. Jis tuo pačiu įtvirtina Lietuvos, kaip jūrinės valstybės, simboliką.

Išgryninus mažojo herbo simboliką, buvo imtasi rimčiau svarstyti, kokia galėtų būti didžiojo herbo puošyba, kas galėtų būti skydininkai. Dailininkas ir šiuo atveju pateikė nemažai variantų su skirtingomis figūromis puošiančiomis skydą: be jau anksčiau minėtų

simbolių ir įvairių jų derinimų tarpusavyje ir skirtingų raiškos formų, papildomai buvo pasiūlyti ąžuolo lapų, šakelių ir gilių, kanklių, etnografinių architektūrinių elementų, valtys, kurėnų ir kt. motyvai. Tiek Mažosios Lietuvos atstovams, tiek Komisijai labiausiai tinkami skydininkai pasirodė kurėnai – dvistiebės, burinės, plokščiadugnės valtys, naudotos Lietuvos pamaryje (taip ir Kuršių Nerijoje). Pamario gyventojams ši vandens transporto priemonė buvo neatsiejama gyvenimo dalis, kadangi kurėnais būdavo plaukiama žvejoti, jais gabentos prekės, gyvuliai. Kurėnai naudoti ir kaip susisiekimo priemonė. Kurėnai herbe

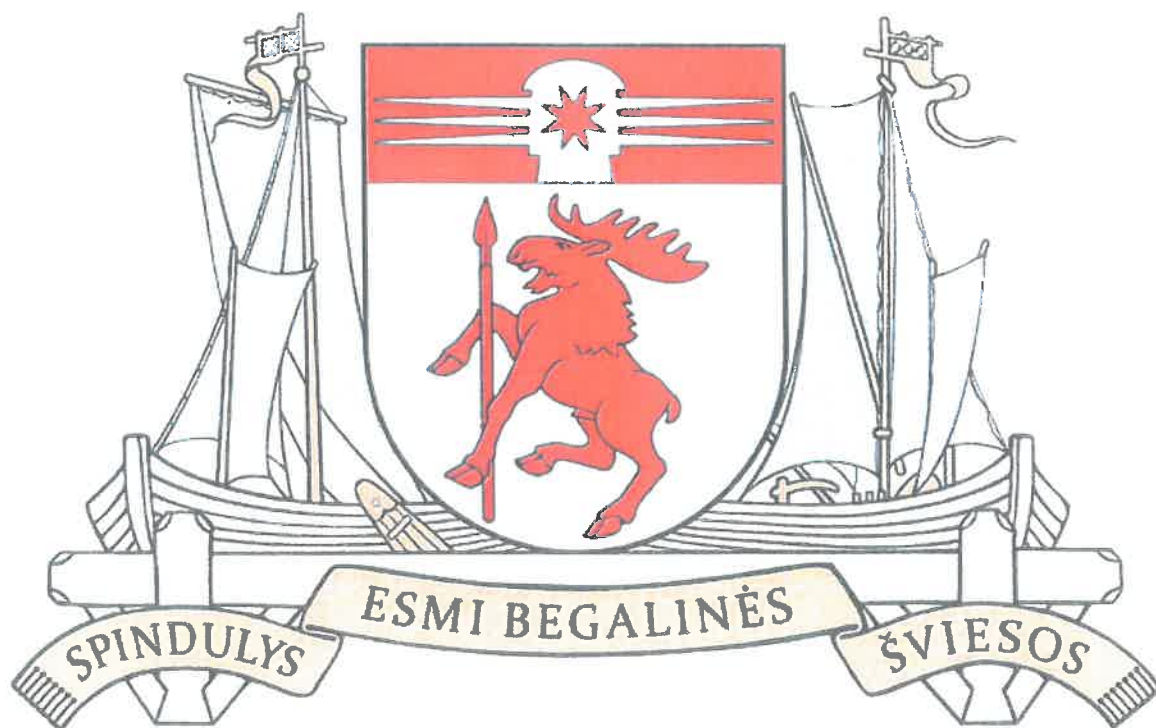
puikiai papildo švyturio ir jūrinės tradicijos simboliką. Bendru sutarimu nutarus dėl visų tiek didžiajame, tiek mažajame herbuose vaizduotinų herbinių figūrų, beliko ieškoti jų tinkamiausios, heraldiškiausios ir meniškiausios vizualinės raiškos. Kūrimo eigoje konsultuotasi ir su kurėnų specifika išmanančiais ekspertais.

Renkantis herbo spalvas pažymėta, kad Mažoji Lietuva yra unikali tuo, kad šis regionas turi istorinę vėliavą, bet neturi herbo, todėl kuriant Mažosios Lietuvos herbą, jį tenka derinti prie vėliavos. Dėl to, norint išvengti spalvų kakofonijos, herbe pasiūlyta vaizduoti vėliavos spalvas – žalią, sidabrinę (baltą), raudoną. Galiausiai buvo atsisakyta žalios spalvos. Pagrindinės Mažosios Lietuvos etnografinio regiono herbe naudojamos spalvos yra dvi: raudona ir sidabras, kurios laikomos svarbiausiomis ir garbingiausiomis senosios Lietuvos heraldikos spalvomis. Raudona spalva reiškia meilę, narsą, pralietą kraują už Tėvynę, o sidabras – dorumą, nekaltumą ir sąžiningumą. Pažymėtina, kad heraldikoje sidabras simbolizuoja vandenį. Dėl to šio metalo panaudojimas Mažosios Lietuvos herbe pasitarnauja kaip nuoroda į etnografinio regiono lokalizaciją prie Baltijos jūros. Iš esmės minimos spalvos dominuoja dabartiniame Lietuvos etnografinių regionų heraldikos kontekste. Mažosios Lietuvos didžiajame herbe papildomai dar panaudotas auksas: devizui ir kurėnų atskiroms detalėms, kurios ne tik pagyvina bendrą herbo vaizdą, bet ir suteikia herbui papildomų prasmų. Auksas heraldikoje simbolizuoja dorumą, kilnumą, protingumą.

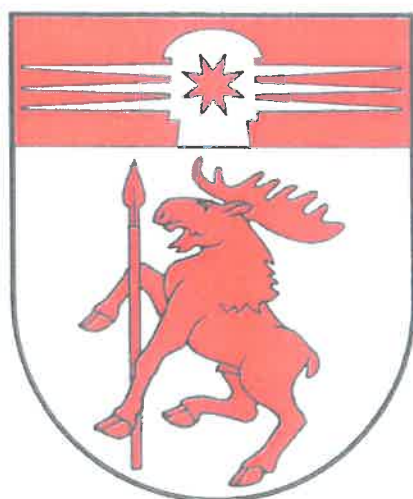
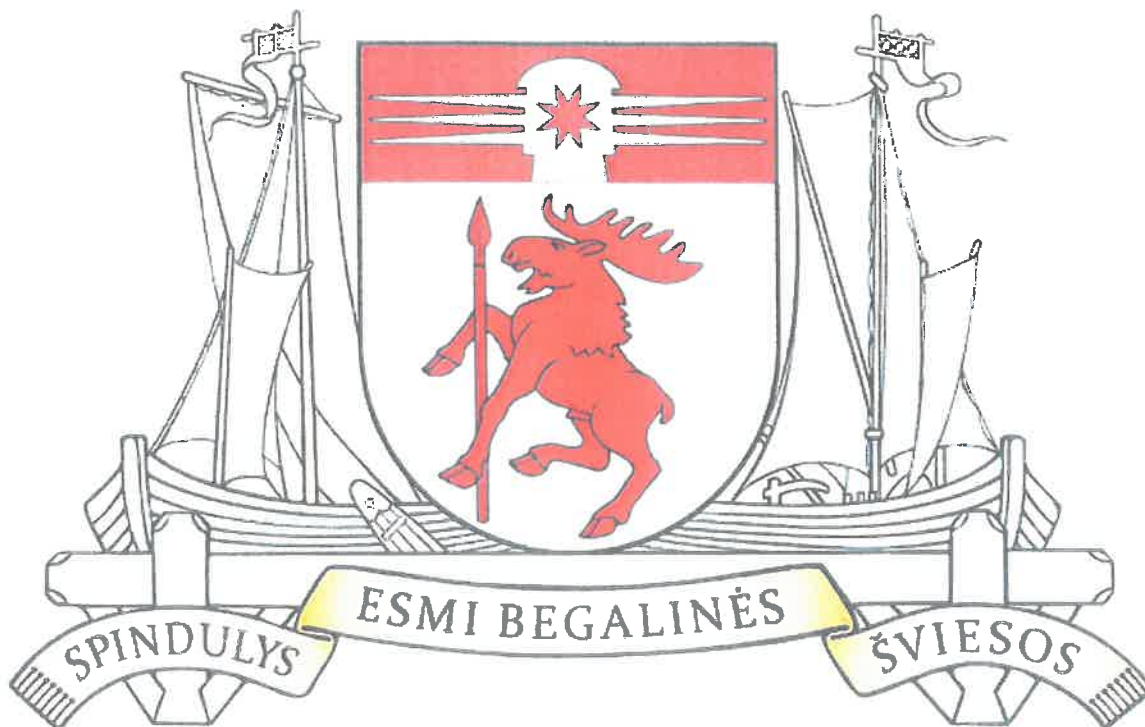
Stengiantis išlaikyti tradiciją, Mažosios Lietuvos herbe, kaip ir kitų etnografinių regionų heraldikoje vaizduojamas devizas. Šiuo metu Lietuvos etnografinių regionų herbu (tiesa, kol kas tik Suvalkijos (Sūduvos) herbas yra oficialiai patvirtintas Lietuvos Respublikos Prezidento dekretu) devizuose yra naudojama lotynų ir lietuvių kalba. Nors iš pradžių Mažosios Lietuvos atstovai buvo pasisakę už lotynišką devizą, t. y. SALUS PUBLICA SUPREMA LEX (liet. k. *Žmonių gėris – aukščiausias įstatymas*), tačiau baigiamajame šio etnografinio herbo kūrimo etape atstovai pakeitė savo nuomonę ir pasiūlė devize naudoti lietuviškus žodžius – Vydūno citatą – SPINDULYS ESMI BEGALINĖS ŠVIESOS, kuris atspindi ir švyturio skleidžiamą šviesą, ir švietimą, lietuviškos puoselėjimą, ir lietuviškų tarmės ypatumus. Šiai minčiai Lietuvos heraldikos Komisija vieningai pritarė.

Mažosios Lietuvos didįj ir mažąj herbus sukūrė dailininkas Arvydas Každailis. Juos Lietuvos heraldikos komisija aprobavo 2024 m. liepos 4 d. (Komisijos posėdžio protokolas Nr. 6K–15 (651)).

Didžiojo herbo aprašymas. Sidabriniam lauke raudonas briedis, priekinėmis kojomis laikantis tokios pačios spalvos ietį. Raudonoje skydo galvoje sidabrinis šviečiantis švyturys. Herbo skydininkai – sidabriniai kurėnai. Kurėnų atskiros detalės – vėlukai, kairiosios vėtrungės karūnos trys apvalios detalės, virvių blokai, stiebai, kartys, rėja, ardamas, gikas, šliozos (švertai) ir elementas – auksiniai. Auksinėje juostoje juodų raidžių devizas: SPINDULYS ESMI BEGALINĖS ŠVIESOS. Herbinis skydas, skydininkai ir devizas įkomponuoti ant senovinio medinio sidabro spalvos molo.

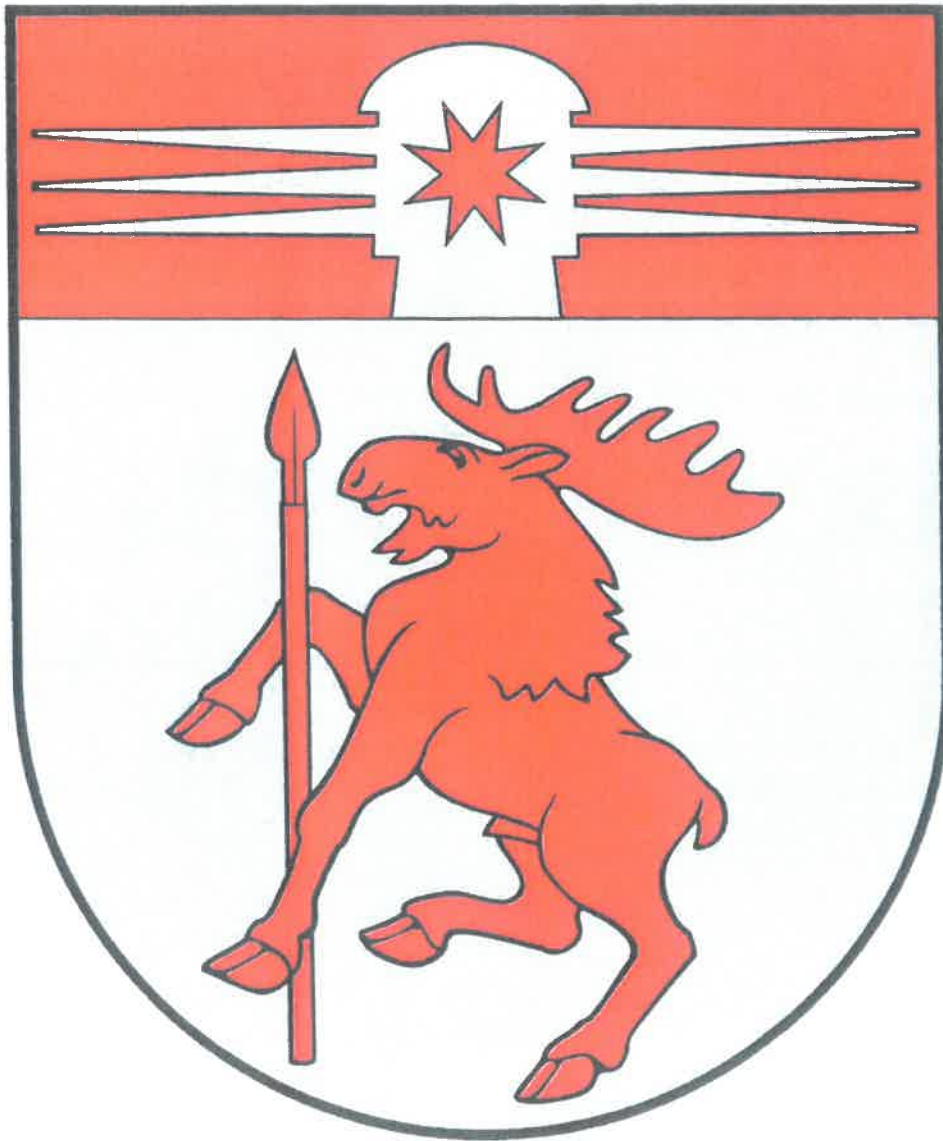
Kaip ir visų Lietuvos vietovių, taip ir Mažosios Lietuvos etnografiniam regionui buvo sukurti keli herbo piešiniai, t. y. spalvoti (su metalais ir be jų) ir grafinis. Be to, pirmą kartą sukurtas dar vienas didžiojo herbo piešinys, kuriame metalų (aukso ir sidabro) atspalviams išgauti buvo naudojami tonai ir pustoniai.

Mažojo herbo aprašymas. Sidabriniam lauke raudonas briedis, priekinėmis kojomis laikantis tokios pačios spalvos ietį. Raudonoje skydo galvoje sidabrinis šviečiantis švyturys.

Komisijos pirmininkė

Agnė Railaitė-Bardė

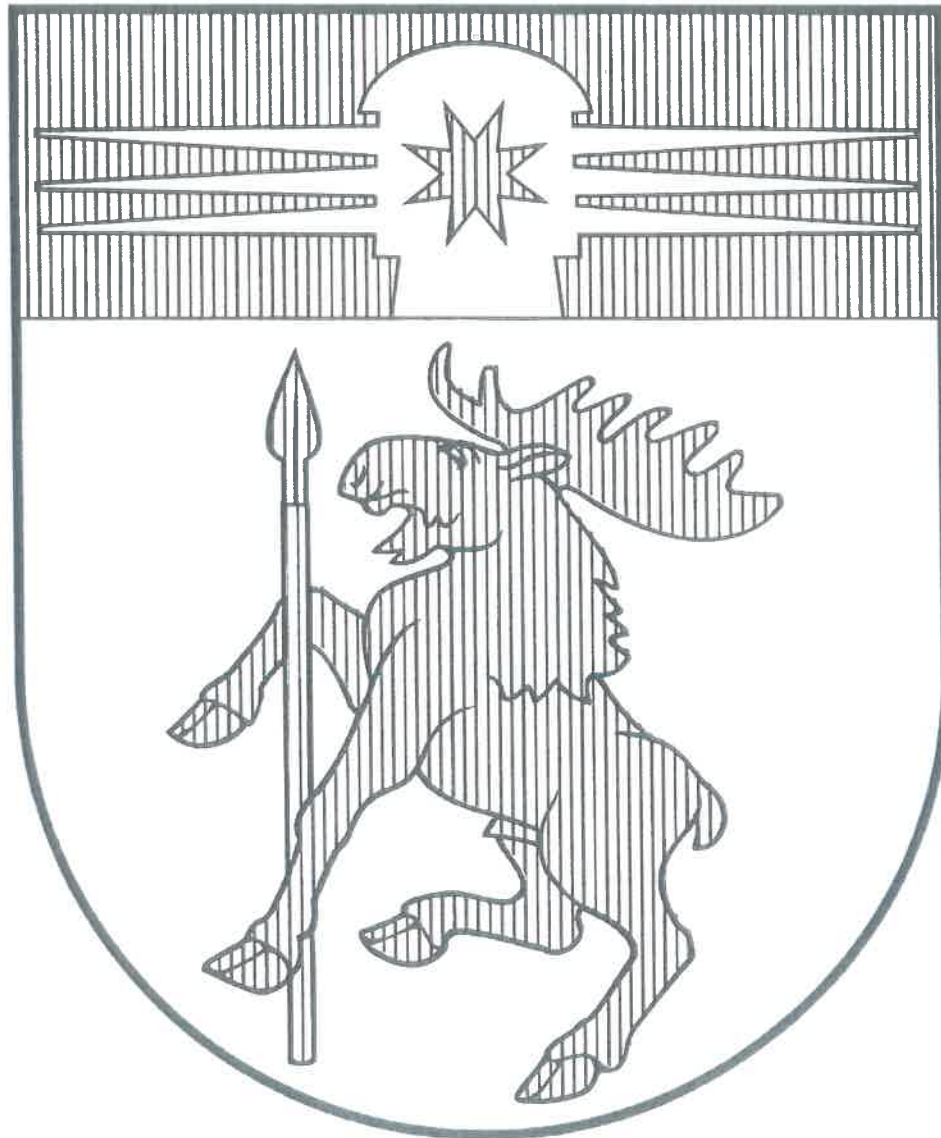

Modestas Giedrasius
herbo etalonas aprobuotas
PATVIRTINTAS 20 *24* m. *lipn.* mėn. *8* d.
Lietuvos Respublikos Prezidento dekretas Nr. *K-1684*
LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO
KANCELIARIJOS KANCLERIS
[Signature]

LIETUVOS HERALDIKOS KOMISIJA
Modestas Giedrasius
herbo etalonas aprobuotas
20 *24* m. *lipn.* mėn. *4* d.
Protokolo Nr. *6K-15 (651)*
Pirmininkas *[Signature]*

Ar. Lietuvos l. m. 2024

MAŽOJI LIETUVA

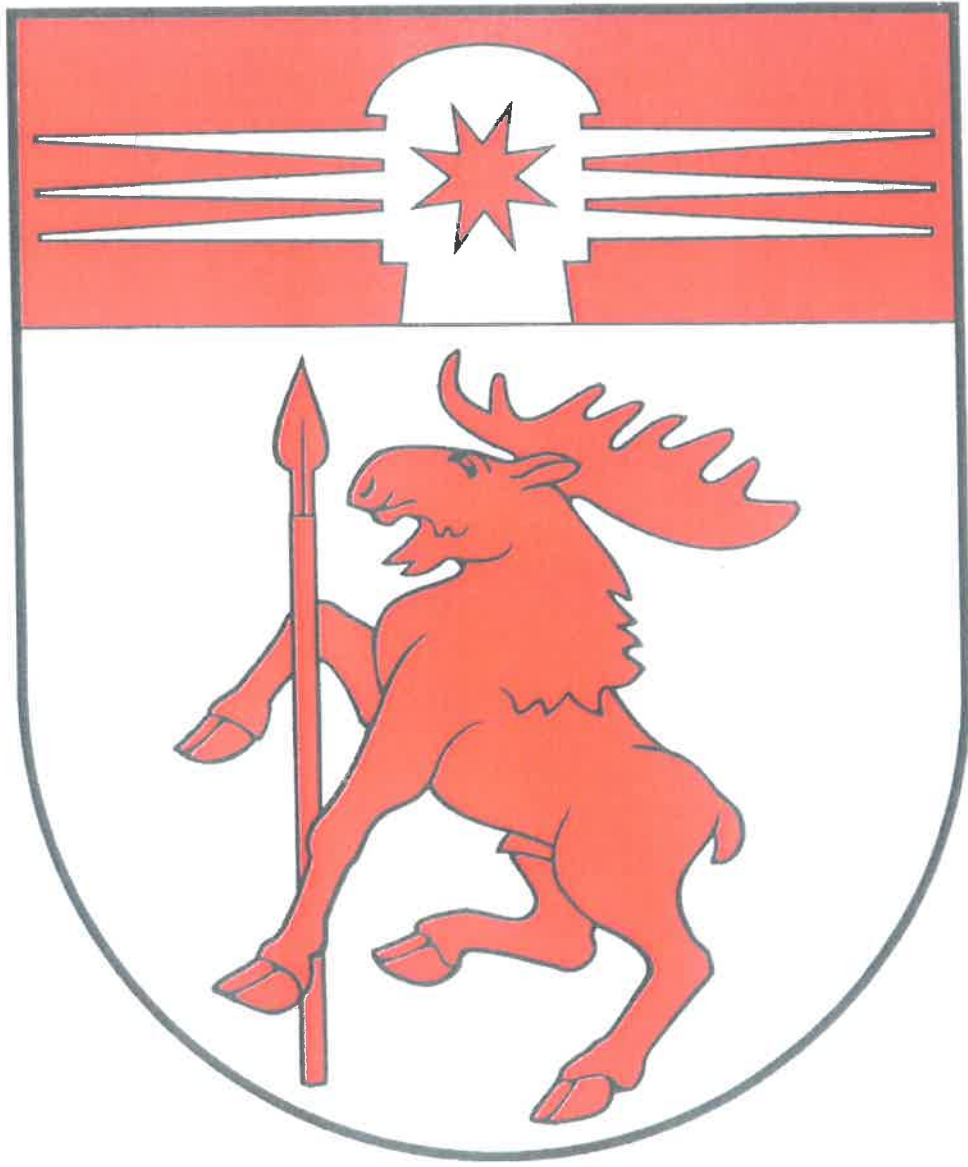

Karolis Čiurlis
herbo etalonas aprobuotas
PATVIRTINTAS 20*24* m. *liepos* mėn. *4* d.
Lietuvos Respublikos Prezidento dekretas Nr. *14-1076*
LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO
KANCELIARIJOS KANCLERIS

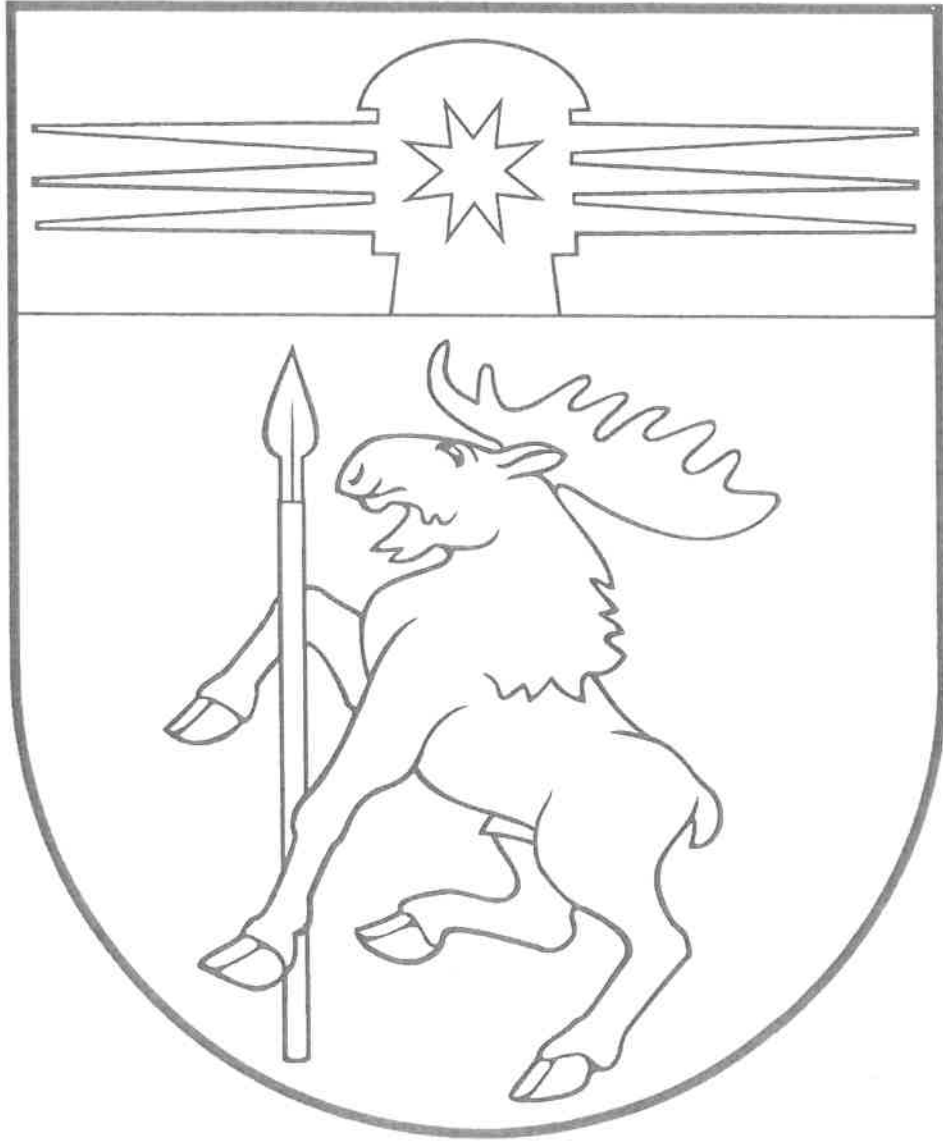
LIETUVOS HERALDIKOS KOMISIJA

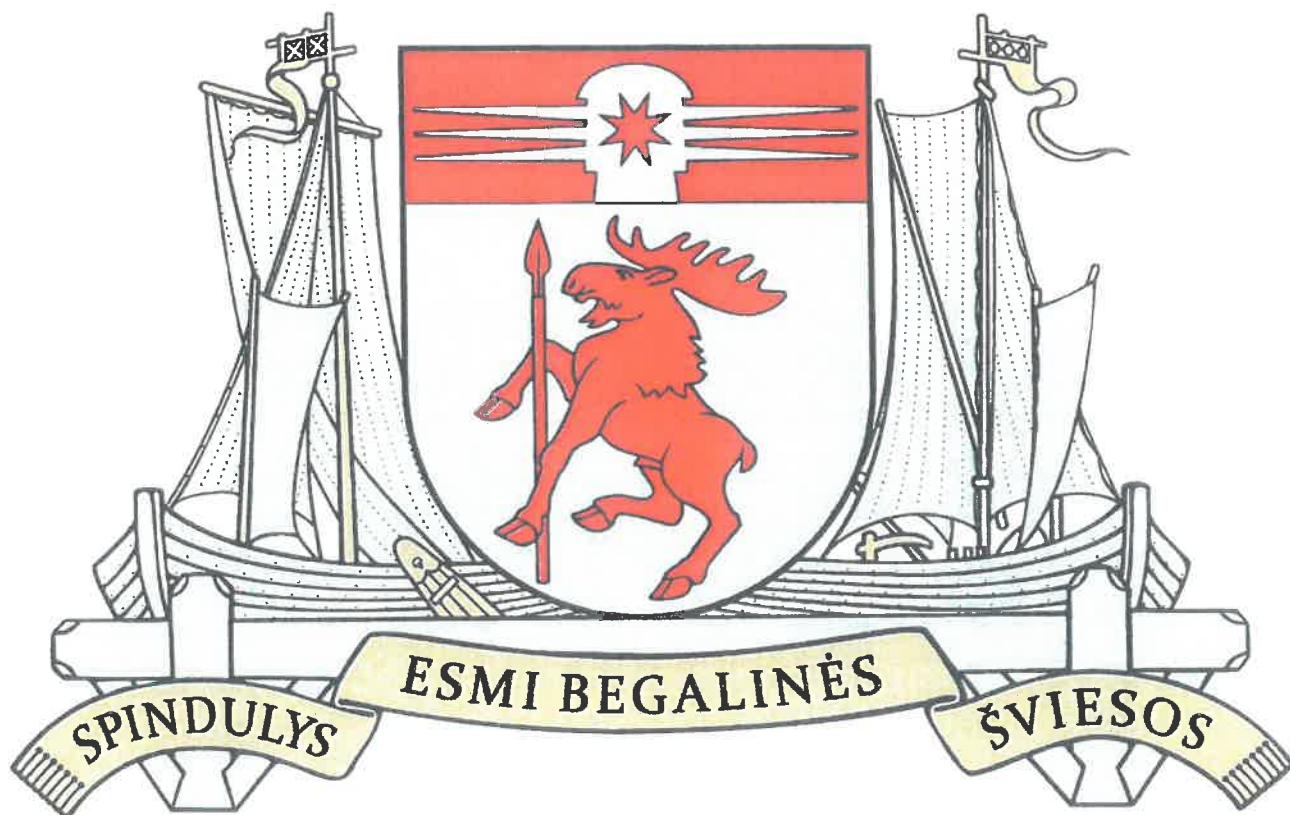
Mažoji Lietuva
herbo etalonas aprobuotas
20 *24* m. *liepos* mėn. *4* d.
Protokolo Nr. *ok-15(651)*
Pirmininkas *Naif*

An Karalienin 2024

Arv. Cantabrigia 2024

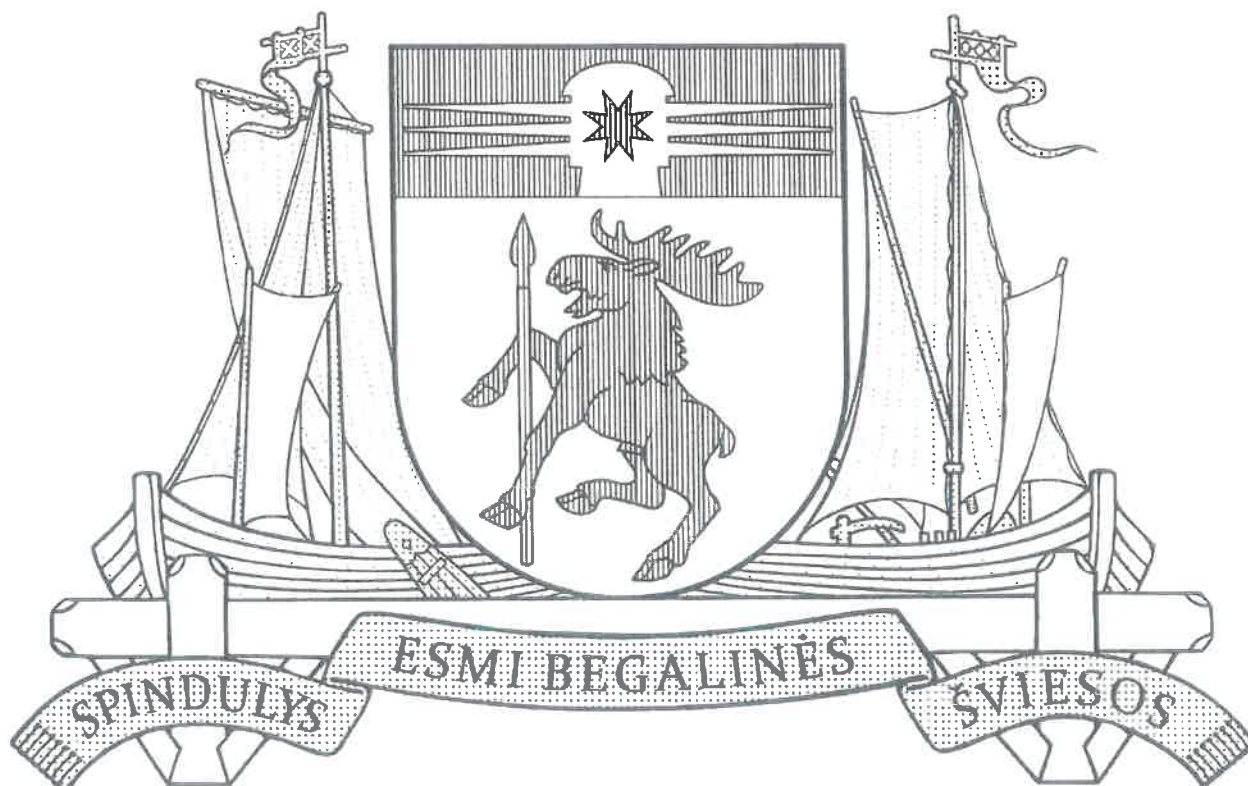
Valdas Štikonas
herbo etalonas aprobuotas
PATVIRTINTAS 20*24* m. *liepos* mėn. *4* d.
Lietuvos Respublikos Prezidento dekretas Nr. *1K-1674*
LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO
KANCELJARIJOS KANCLERIS

LIETUVOS HERALDIKOS KOMISIJA

Maiašias Lietuvos
herbo etalonas aprobuotas
20*24* m. *liepos* mėn. *4* d.
Protokolo Nr. *EH-15(651)*
Pirminis *Pašil*

Atnaujinta 2024

MAŽOJI LIETUVA

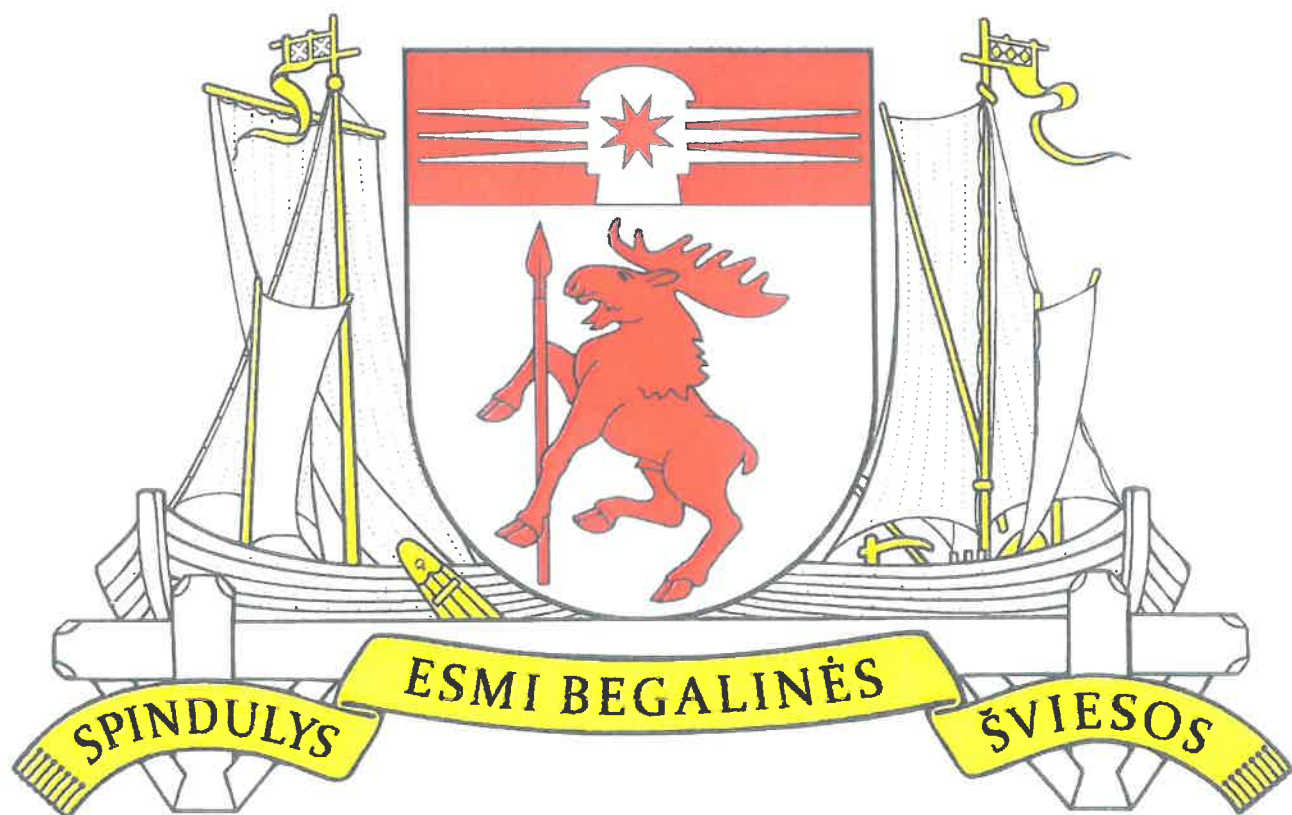
MAŽOJI LIETUVA

DIDŽIOJO HERBO ETALONO SPALVŲ GRAFIKA

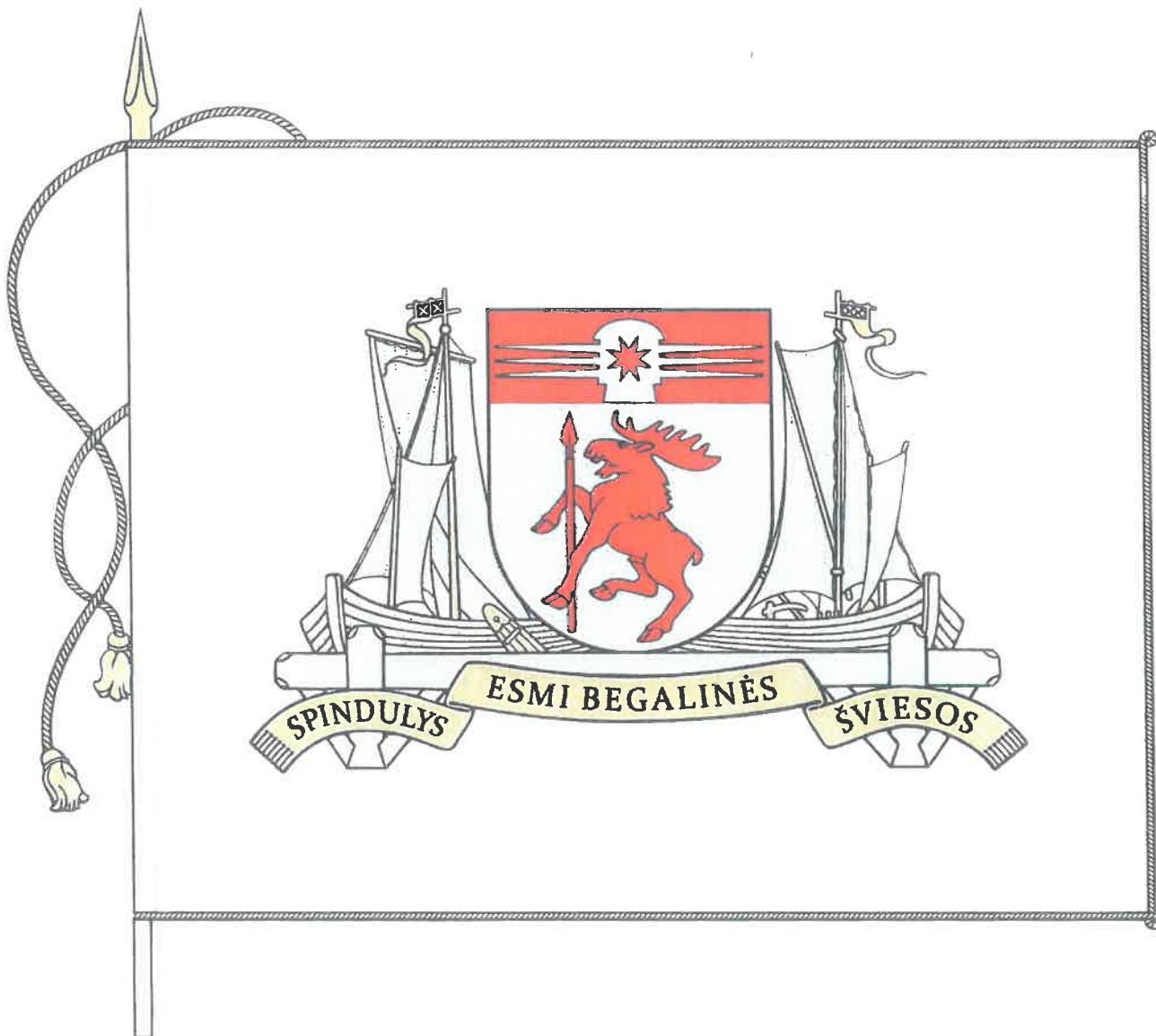
Beržas, 2024
herbo etalonas aprobuotas
PATVIRTINTAS 20 *24* m. *lipne* mėn. *4* d.
Lietuvos Respublikos Prezidento dekretas Nr. *11-107*
LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO
KANCELIARIJOS KANCLERIS

LIETUVOS HERALDIKOS KOMISIJA

Mažosios Lietuvos
herbo etalonas aprobuotas
20 *24* m. *lipne* mėn. *4* d.
Protokolo Nr. *Ek-157651*
Pirmininkas *Daigė*

Ar. Kaslauskis 2024

LIETUVOS HERALDIKOS KOMISIJA

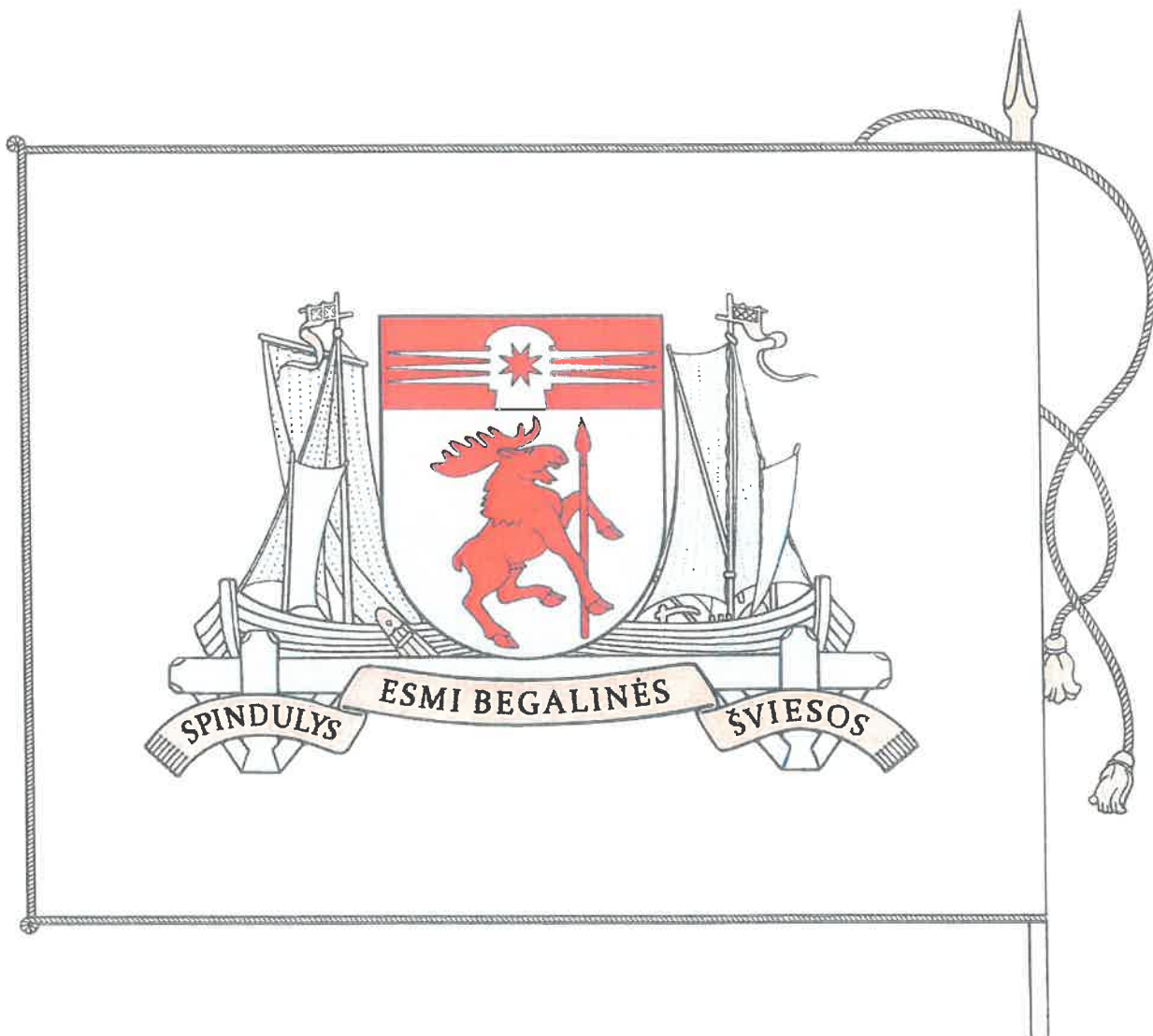
Madosas Lietuvos reprezentacijai

vėliavos projektas aprobuotas

2024 m. *liepos* mėn. *9* d.

Pirmininkas *Raifis*

Sen. Fardimtis 2024

MAŽOJI LIETUVA

LIETUVOS RESPUBLIKOS VĖLIAVOS REKONSTRUKCINIŲ PATAIKYBŲ
KONKREČIAUSIAUSIŲ PATAIKYBŲ KONKREČIAUSIAUSIŲ PATAIKYBŲ

LIETUVOS HERALDIKOS KOMISIJA

Elisavira Dabulienė
vėliavos projektas aprobuotas

2024 m. rugpjūtis mėn. 5 d.

Pirmininkas *Raifis*

LIETUVOS HERALDIKOS KOMISIJA

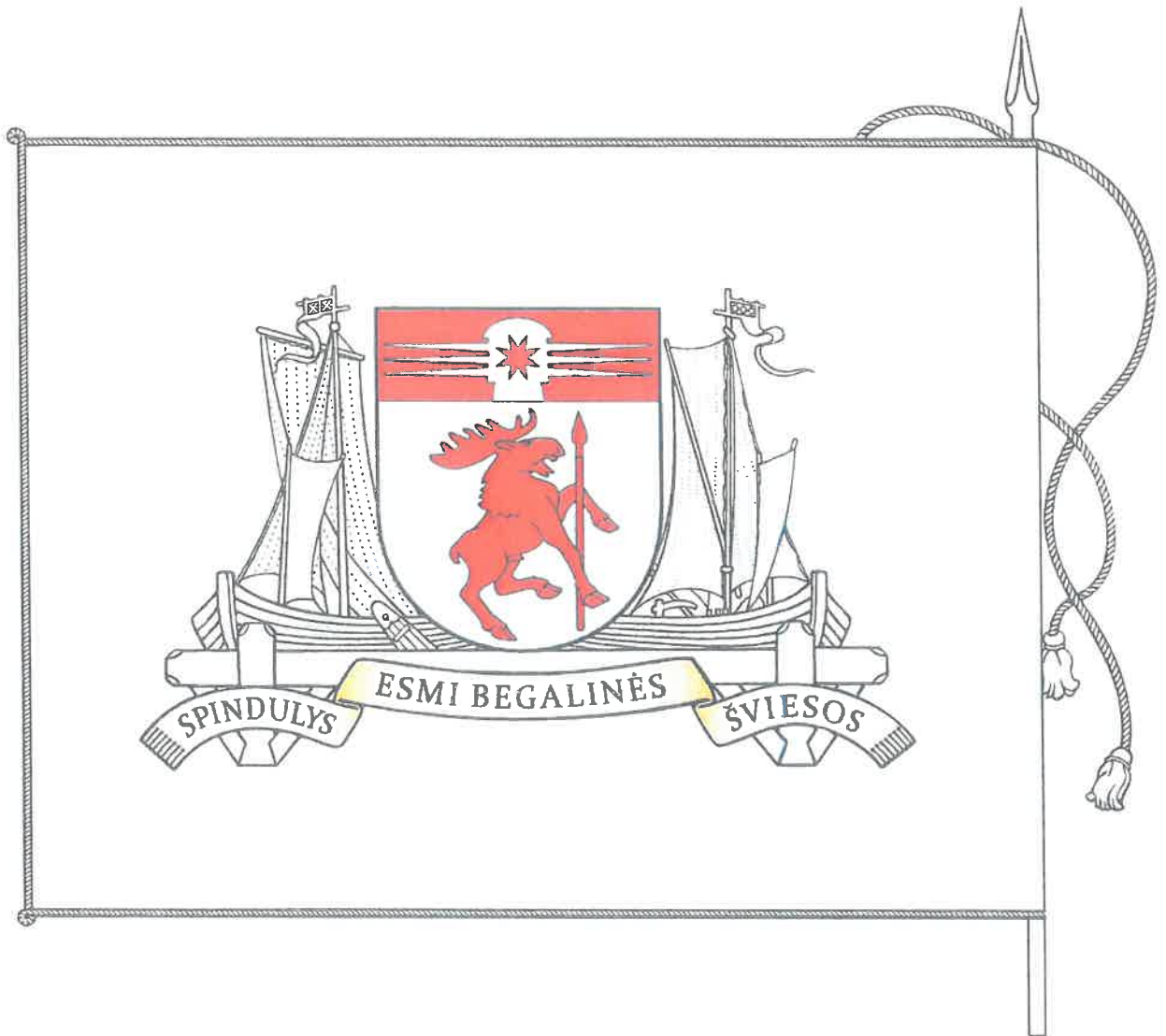
Monika Lietuva

vėliavos projektas aprobuotas

20 24 m. *vasaris* mėn. 5 d.

Pirmininkas *Raifis*

Lrv. Kairstankis 2024

MAŽOJI LIETUVA

REPRESZENTACIJOS VĖLIAVOS REKONSTRUKCIJOS

suformuluota Lietuvos Heraldikos komisijos ir Lietuvos Heraldikos komisijos pirmininko

LIETUVOS HERALDIKOS KOMISIJA

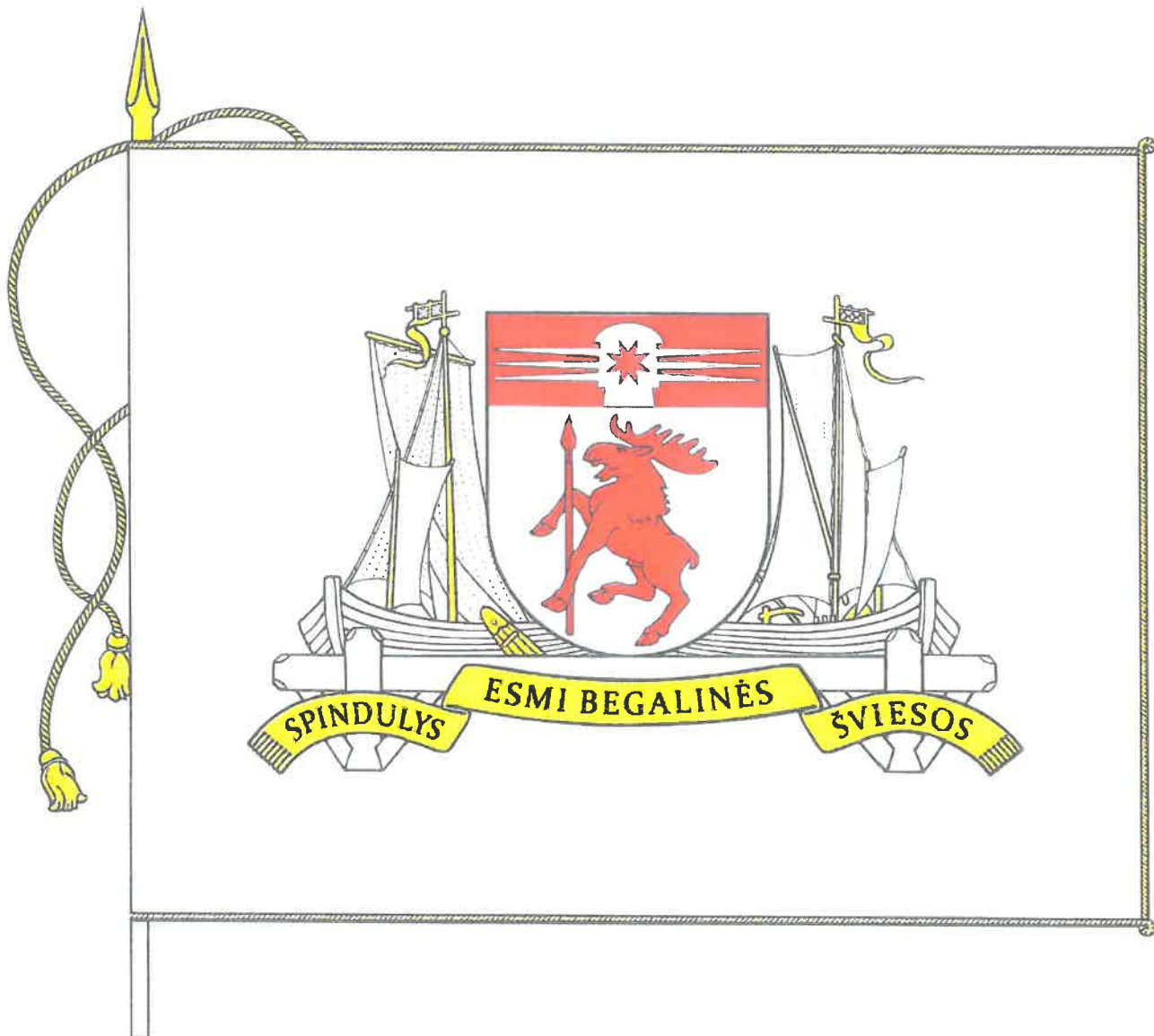
Mažosios Lietuvos

vėliavos projektas aprobuotas

20 24 m. rugpjūtį mėn. 5 d.

Pirmininkas

Raibis

Ar. Karišvičs 2019

LIETUVOS HERALDIKOS KOMISIJA

Medžiava Lietuvos lauko

vėliavos projektas aprobuotas

2024 m. *liepos* mėn. *9* d.

Pirmininkas

A. M. Kūdikis 2024

LIETUVOS HERALDIKOS KOMISIJA

Elžbieta Lietavienė
vėliavos projektas aprobuotas
2024 m. *birželio* mėn. 5 d.

Pirmininkas

MAŽOJI LIETUVA

LAUKO HERBINĖS VĒLIAVOS REVERSO FTALONAS

Vėliavos spalvos projekte negrupuotos, nes vėliavos ir herbo raudona yra skirtingos

LIETUVOS HERALDIKOS KOMISIJA

Mažoji Lietuva

antspaudo projektas aprobuotas
2024 m. *lipny* mėn. *9* d.

Pirmininkas *Rajis*

Ant. Koldanis 2024